

Våre dyktigste kunstnere startet sin ferd mot toppen som barn, som amatører

Det er vanskelig å spå om framtiden. Men de valgene vi gjør i dag, påvirker framtidens samfunn og kulturliv. Hva kan dagens barn og unge når de overtar sentrale kultur- og samfunnsroller om 20-30 år?

Det tar tid å bygge, og noen må ha ansvar for byggevirksomheten. For kulturområdet trengs det kvalifiserte kulturarbeidere innenfor et svært bredt spekter av fagområder. Vi trenger ansatte som kan kultur ut fra et overordnet ståsted. Dette er tilretteleggerne som bidrar til gode planer og langsiktige strategier på bakgrunn av god kjennskap til lokalt, regionalt og nasjonalt kulturliv. Vi trenger utviklere som kan omforme visjoner og ideer til konkrete og levedyktige prosjekter. Når vi har dette kan vi utvikle kulturlivet sammen med alle dem som har fagspesifikk kulturkompetanse innenfor hele bredden av kulturlivets ulike aktiviteter og utfordringer.

Den australske professoren Anne Bamford, som sto bak *The Wow Factor: Global research compendium on the impact of the arts in education*, gjennomfører nå en tilsvarende undersøkelse i Norge. Hennes hovedbudskap er at barn og unge som har tilegnet seg kunnskap gjennom kunst og kultur, oppnår bedre skolerestultater i alle fag, enn elever uten slik erfaring. Et av hennes viktigste funn fra tidligere forskning er at kulturkompetente lærekrefter er en suksessfaktor. Dessverre viser undersøkelsene også at ufaglærte lærere uten kulturkompetanse, bidrar til dårlige resultater; dårligere enn om de ikke hadde vært der.

I Norge er det i dag ikke noe krav om at framtidens lærere skal ha kunnskap om et eller flere felt innen kunstfagene. Tør vi fortsette med det?

For enkelte kulturarbeidere oppleves det ofte som om folk flest tror at kulturen vokser fram helt av seg selv og former kunstnere og kulturarbeidere med internasjonalt nivå og kapasitet. Er det slik med leger, tannleger, økonomer, jurister og sivilingeniører også?

Våre dyktigste kunstnere startet sin ferd mot toppen som barn, som amatører. At de nå er anerkjent og etterspurt skyldes at de har fått hjelp til å utvikle sitt talent, de har arbeidet hardt, de har hatt gode veiledere, læremestre og muligheter. De har vært gjennom mange år med kvalifisering.

Vi har mange godt kvalifiserte kunstnere og kulturarbeidere i Norge, som kan brukes både i skole og fritidsaktiviteter, som lærere, formidlere, utøvere med mer. Utfordringen er å koble tilgang på kompetanse til faktiske ønsker og behov og legge til rette for ulike jobbmuligheter. Hva gjør vi med det?

Vi glemmer ofte tilrettelegger- og utviklerkompetansen som er viktig for at aktiviteter og tiltak skal etableres og utvikles over tid. Denne er i dag i ferd med å forsvinne fra svært mange kommuner. Hvordan skal kommunene da legge til rette for stedsutvikling og godt omdømme, eller oppfylle kulturlovens intensjoner om gode opplevelser og meningsfull egenaktivitet for hele befolkningen? Hvem skal koordinere og legge til rette samarbeidet med interesserte og engasjerte personer innenfor frivillig, offentlig og privat sektor som grunnlag for vekst og utvikling?

Dagens, og derfor også framtidens største utfordring er manglende forståelse for helhet, sammenheng og langsiktighet. Det er ikke nok å satse på kultur som virkemiddel. Kulturen må virke før den kan brukes som virkemiddel. Den må ha kvalitet i seg selv.

Åse V Festervoll

Artikkel Kultmag 3 2011